

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

КЗ «ВІННИЦЬКО-ХУТІРСЬКИЙ ЛІЦЕЙ»

XXIII Всеукраїнський конкурс учнівської творчості

під гаслом «Об'єднаймося ж, брати мої!»

Номінація «Література»

«СЛОВО, ВИКУВАНЕ З ПЛУГА»

НОВЕЛА

Автор роботи:

ЦВЯХ Софія Романівна,

дата народження: 16.02.2007 р.

здобувачка освіти 11-А класу

КЗ»ВІННИЦЬКО-ХУТІРСЬКИЙ ЛІЦЕЙ»

домашня адреса:

с. Вінницькі Хутори, вул. Геталка, 1

контактний телефон: 0682881384

Наставник:

РОМАНЧУК Інна Іванівна

Вінницька МТГ – 2023 рік

Слово, викуване з плуга

Новела

Слово моє, сльози мої,

Раю ти мій, раю!

(Тарас Шевченко)

Я лежу біля якогось будинку. Моя непритомність тягнеться червоною нугою, змішується з мозком, але не дає розплющити очі. Суцільна темінь ... відчуття могили. Я що помер? Холодно, волого, бридко. Нудота заліплює горло, забиває легені. Ледь піднімаю руку, та вона падає біля мене, як щось невагоме. Нарешті в очах з'являється світло. Спочатку це просто туман, а потім з нього потворою на мене дивиться чорний напівзруйнований будинок, з вікон якого теліпаються порвані фіранки, як фата згвалтованої нареченої. Повертаю голову ліворуч і бачу гігантське провалля. Знову морок, темінь...

- Віталику, а поїдь-но до тітки Наталки, завезеш полуниці, он скільки вибрала.

Я перекидаю ногу через свого щойно відремонтованого залізного коня, вішаю на раму відеречко із запашною ягодою.

- Гляди ж: одна нога тут - а друга там. Не грайся з хлопцями, а миттю додому. Та пильнуй відро, щоб не перекинув.

- Буде зроблено, - прикладаю долоню до голови, весело поглядаючи на матір.

Не проїхав я й кілька будинків, як із-за рогу, як з-під землі, з'являється Максим («закадишний друг»).

- Ну що, гони велика, прокатаюсь до кінця вулиці, - скомандував Макс, примруживши око. - Чи знову зажмеш?

- Не дам. Ти вже раз покатався, тільки відремонтували. Знаєш, скільки я від батька вислухав. Сказав, що більше не кататимусь!

- А я тебе не питатиму, ти мій боржник!- крикнув Максим і щосили смикнув руль на себе. Від цього відеречко сповзнуло, ударилося об землю, і з нього в пилюку покотилася стигла полуниця.

А далі як завжди: велик гепнувся об землю, а ми, зчепившись, попадали в траву. Затріщала на спині футболка, у роті засмакувала кров, від якої злиплися губи...

Та раптом я відчув, як тепла і волога долоня тітки Наталі сковзає по моєму обличчю. Це було таке приємне відчуття спокою, задоволення. Картинка різко змінилася – і за мить я побачив над собою страшну чорну істоту, яка облизувала мені обличчя...

З грудей вирвався несамовитий крик. Я смикнувся, щоб піднятися, але різкий біль у нозі спинив мої намагання. Уже стемніло. Піднятися не можу - тіла не відчуваю. Піднімаю голову. У темряві бовваніє якась нерухома постать з жовтими очима, яка пильно стежить за мною, але не наближається. Коли я намагався сісти, постать, помахавши хвостом на прощання, пірнула у морок. Отямившись, розумію: я лежу, присипаний до пояса землею в суцільній темряві. Пам'ятаю, що в якійсь кишені є ліхтарик. На щастя, він працює. Звільнившись від землі, спираюсь на лікті та бачу те, що пронизує мій мозок страшним болем: ліворуч, на самому дні великої вирви, лежить «Койот», за нею – поламаний каркас старенької газельки. А де Санич? Кричу, що є сили, гукаю хлопців. Моторошна тиша. Лише спотворений будинок дивиться на мене своїми очима, повними відчаю та холоду. Він дихає смертю. Сюди ми приїхали, щоб евакуювати тих, хто називає нас «бендерами». Укотре вмовляли забрати хоча б дітей, натомість віддали харчі, обіцяли привезти ліки.

Скришуючи зуби в пісок, звільняюсь від землі. На щастя, все на місці, але біль у лівій нозі не дає встати. Ще раз освічую ліхтариком вулицю, якою ми їхали, кричу у темряву в надії, що хтось вижив. Зачувши мій крик, порозбігались здичавілі коти, застрибнувши в зруйновану будівлю. Пора й мені повзти туди, оглянути ногу, сховатись від страшної реальності.

Той відтинок шляху у двісті метрів здавався жахливим марафоном. Урешті, знесилений, я ввалився в будинок у надії знайти хоч щось, що б полегшило мій стан: ліки, воду, їжу. Але відчуття болю, безвиході, тривоги безперестанку свердлили мій мозок. Невже всі загинули? Може хтось вцілів і так само безпорадний, як і я? Як вибратися звідси? Щоб зовсім не збожеволіти, мій мозок відключився, і я впав у тривожний сон.

Коли пролунав вибух і здригнулася земля, будинок струсонувало так, що десь на верхніх поверхах щось гупнуло, посипалася штукатурка. Я підскочив від страху, серце загупало, здавалось, цей стук відчувала будівля, він зливався зі звуками канонади й грому. Небо лило безпросвітні сльози на поминках душ, надії, щастя, які колись мешкали в цьому домі.

Оглядаючи простір, я зрозумів, що помешкання зруйноване, але тут, у цих квартирах, я можу знайти хоч якусь воду і їжу. Згадка про це викликала приступ нудоти, у шлунку засмоктало... Хоч би ковток води...

Кімната, у якій я знаходився, видно була переобладнана під офіс. Уцілілі меблі присипані товстим шаром пилу, кругом хаос. Треба якось встати й рухатися. Тіло задерев'яніло й не слухалося. Ходунками мені став викривлений офісний стілець, спираючись на нього, я міг пересуватися. Треба потрапити якось у квартири на другому чи третьому поверсі. Я потрохи сунусь по сходах на правому боці, волочачи набряклу та опухлу ліву ногу, як якийсь непотрібний баласт, що завдає невимовного болю. На другому поверсі крізь відчинені двері помічаю пусті кімнати: хтось видно похазяйнував до мене. Те ж саме й на третьому. Але коли я повернув голову й подивився на кімнату в закутку, то мене здивував той факт, що двері були зачинені на ключ, який стирчав у замку. Сяйнула думка про те, що там хтось живе. Уже стою перед дверима, вагаючись чи заходити. Не знаю чому, стукаю у двері. Цей стук обізвався луною в будинку, ще більше здивувавши його. Нікого. Я всуваюсь у кімнату. Сюди також приходили непрохані гості, але помешкання має доволі пристойний вигляд. Цікаво, чому зачинили двері? Може, ще мають навідатися? Оглядаючи кімнати,

(їх було дві) я зрозумів, що тут ніхто не живе. Якось незвично й неприємно було ходити по чужій оселі, шукати щось, ніби злодій. Кухня напівпуста. У шафах я почав шукати якусь поживу чи воду. На верхніх полицях стояли залізні баночки. У них був чай, зіпсована кава, сіль, трохи цукру. Тут я й знайшов цілий скарб – трохи гречки. Отак і поїв: сира гречка й цукор. Дуже хотілося пити й боліла нога.

Посеред спальні стояло ліжко з брудною білиною (хтось видно спав прямо в одязі та взутті), по підлозі розкидані уламки скла та карниза. У кутку перекинута тумбочка, з якої виглядала біла коробочка. З надією я кинувся туди ...і не даремно. Це була аптечка. Правда, у ній не було чогось значущого: малесенька баночка йоду, бинт, аспірин та знеболювальне. Це добавило мені трохи оптимізму. Я розірвав зашкорублю штанину й жахнувся.

Нога до коліна мала лілово-синій колір та горіла, як піч. М'язи затверділи, при натисканні залишали сліди від пальців. З відчаю я вилив у рану баночку йоду і, зіппивши зуби, забинтував рану. Довго сидів, спершись на стіну, чекаючи поки ущухне біль. У голові почали роїтися думки про гангрену, смерть у закинутому будинку. Чому нас ніхто не шукає? Знов згадав вирву на вулиці з тілом Сергія. Він називав себе «Койотом». Казав, що на ньому все заживає як на собаці і що злості в нього, як у дикого пса, що він є санітаром, який очищає землю від усяких покидьків. Що з Саничем, який так любив свою стару газельку і казав, що вона ще його переживе, бо вивезла з передової десятки поранених побратимів, була покалічена ворогом, але з допомогою чарівних рук механіка знову ставала у стрій. Дядько Іван (Санич) жартував, що їй треба присвоїти звання «Герой України».

Від цих думок горло стискалося і спирало подих.

У цей час на вулиці я почув свист і рев, будинок вчергове здригнувся, затріщав, але встояв. Я інстинктивно впав на підлогу, накривши голову руками. Коли небезпека минула, погляд мій сковзнув під ліжко... Невже Бог почув мене... Так, під ліжком лежала майже повна пляшка з водою. Ця рятівна рідина

потекла по моєму тілу, як нектар, наповнила судини, трохи зняла жар. Я вирішив оглянути ще одну кімнату і продумував шляхи, як звідси вибратися.

Це була дитяча кімната. Вона вціліла найбільше. Тільки шибки у вікнах потріскалися. Усе як у всіх: письмовий стіл, полиці з книгами. Правда, шухляди повивертані, з них усе викидано. По підлозі розкидані книги, зошити, ручки, усілякі школярські дрібниці. Беру в руки першу книгу. «Алгебра 9 клас». Зошит з української мови Решетюка Вадима. Потім світлина футбольної команди. Котрий із них Вадим? Де він зараз? Беру в руки кожную книгу, зошит чи якусь дрібничку. Спогади переносять мене у свій 9 клас...Також футбол, перше кохання. Уперше вмовили випити вина, похмілля, докори матері. Тоді це було трагедією, а зараз найкращі спогади. Беру в руки ще один підручник. «Українська література 9 клас». Признатися, не дуже мені подобався цей предмет. Читати любив, але тільки те, що «заходило». Розгортаю на першій-ліпшій сторінці – і на мене пильно дивиться... Тарас Шевченко. Змучений дідусь у дивній шапці, стражденні очі. Але який погляд! Я ніколи не звертав уваги в школі на цей портрет. Якось похапцем читав біографію, намагався слухати вчительку на уроці, скільки попадало від матері за невивчені вірші. «Молися, сину: за Україну його замучили колись». Чомусь згадалися ці рядки. Я прикипів до сторінок з біографією. Наче вперше побачив щось таємниче й незвичайне. Хто б міг подумати: через десять років я поранений у напівзруйнованому будинку читаю Шевченка! Як це бути з клеймом «кріпак», терпіти знущання мачухи, у шістнадцять жити одному на чужині і ...доводити, що ти ЛЮДИНА! Десять років заслання й поневірянь! Але не скорився, не просив у ката пощади, не каюся, не проклинав долю, а продовжував боротися!

Не вмирає душа наша,

Не вмирає воля.

Якось раніше ці слова сприймалися, як рядки звичайного вірша. То ось у кого ми черпаємо сили! Бажання волі та незалежності закладено в наших генах, воно струмує в крові кожного українця донині і , як двісті років тому, викликає ненависть до ворога. Його не вирвеш з нашого серця ні тортурами, ні

смертю. Воно житиме вічно. Бо ми – українці й боротимемося до скону за свою землю! Інакше, що ми скажемо своїм дітям? Що в нас забракло сили? Що ми такі нікчеми, які здатні повернути себе до стану раба?!

Нема на світі України,

Немає другого Дніпра...

Ніби вперше читаю ці рядки. Кожне слово забиває дух, примушує серце калатати сильніше, неначе прозріваю, неначе відкриваються очі.

Я ридаю, як згадаю

Діла незабуті

Дідів наших..

Хіба ми можемо зараз відступити та зганьбити наших предків? Ні, ніколи! Навіть мертвими наводитимемо жах на наших ворогів!

Я спираюся на стіну та заплющую очі. У голові суцільний безлад і сум'яття. Ніякої смерті я вже не чекаю. Я виберуся з цього мертвого будинку, от тільки б стемніло. Забувши про біль у нозі, я із запалом гортаю сторінки підручника. Натрапляю на «Чорну раду», розумію, що не пам'ятаю, про що цей роман, але, пробігши очима по тексту, даю собі слово, що прочитаю обов'язково.

Знайшовши в будинку ніжку від стільця, перемагаючи дикий біль, я прив'язав її до лівої ноги, так хоч можна буде опиратися на ногу та йти. Надворі почало сутеніти. Перечекавши, доки стихнуть обстріли, я вийшов з будинку в суцільну темряву, опираючись на палицю та накульгуючи. І хоча нога дошкуляла все більше, це не зупиняло: я маю знайти своїх і вижити. Обернувся на будинок. Прощай, самотній каліко! Я йду до життя, і ти не станеш моєю могилою! Хоча я вдячний тобі за прихисток і науку.

Я таки знайшов своїх і вижив. Через два дні блукання, напівпритомний, натрапив на групу розвідників. Ногу я втратив. Лікарі довго боролися за моє життя. І ось я, блідий і схудлий, але нескорений сиджу в лікарняній палаті. Ні,

не шкодую, не плачу, що життя втрачене. Попереду протезування й реабілітація.
Планую повернутися до побратимів і хоч чимось їм допомагати, чим зможу.

І я ще покатаюсь з Максом на велосипеді та пограю у футбол... Життя триває...

І забудеться срамотня

Давня година,

І оживе добра слава,

Слава України!